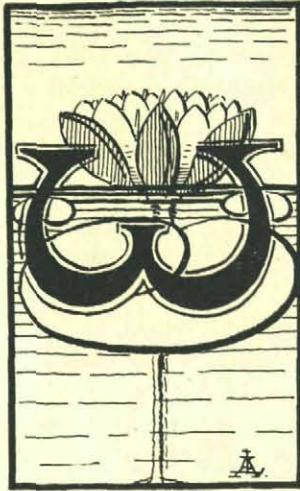

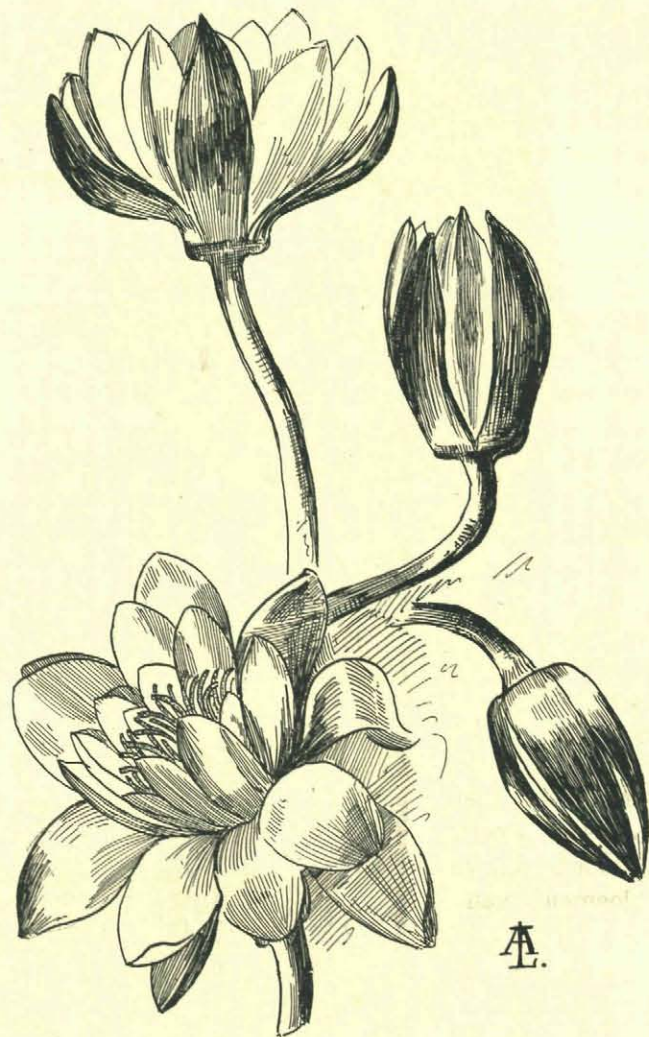
WATERLELIES.

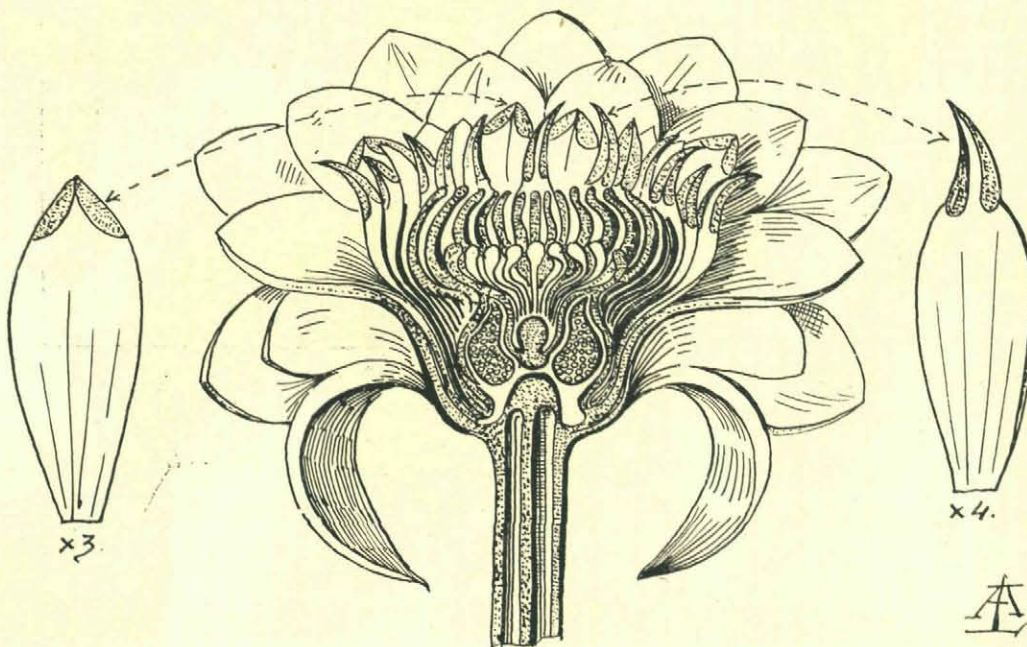
itte plompen? Bedoelt U, *Nymphaea alba*? Juist, maar ik voor mij noem ze toch liever bij den naam, dien de dichters er aan geven, al is 't dan ook erg onwetenschappelijk, want dien naam van „plomp” vind ik eerlijk gezegd erg leelijk. „Waterrozen” zou misschien nog beter voldoen om in den naam iets uit te drukken van 't mooie dezer heerlijke bloemen.

't Is niet om veel of zelfs iets nieuws over de waterlelies meê te deelen, dat ik wat plaatsruimte aan de Redactie vroeg, want de lezers van *In sloot en plas* (en dat zijn natuurlijk alle jonge abonnées van de *Levende Natuur*) hebben er alles volop van kunnen vernemen. Alleen lieten de schrijvers voor anderen de gelegenheid open, om wat te teekenen, van wat zij omtrent de waterlelies vertelden en dat leek me een goede bezigheid, om wat vrijen tijd nuttig voor *De Levende Natuur* te besteden.

Mooi zijn onze waterlelies, en al mooier worden ze voor ons naar mate we ze meer en langer zien. Maar niet zooals de modemenschen ze mooi vinden, die ze als „bloemstuk” laten sterven in benauwde salons en waartoe de bloemisten ze bij honderden van de hooge stengels komen trekken op de plassen

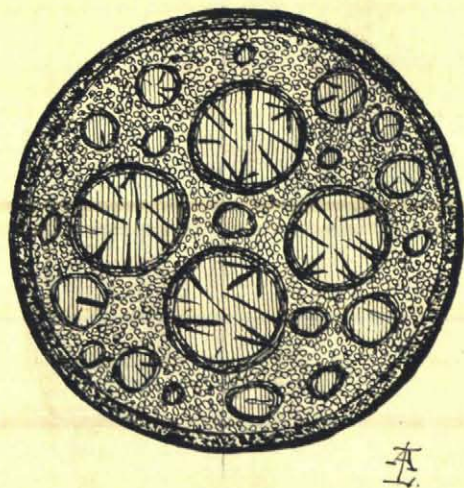
Waterlelies. Teekening van A. LORAN.

waar ze hun rijk plantenleven leiden en dat ook telkens komen doen op 't heerlijk rustige plekje, waar 't bijgaande kijkje genomen is.

Neen, mooi zooals ze daar rustig wiegelen op 't kalme watervlak in honderd- en duizendvoud, als even zooveel lichtjes, stil schijnend tegen den achtergrond van diep groen of donker blauw. Alleen zóó gezien laten ze van hun „stille pracht” volop genieten. Wie goed wil waarnemen, hoe de gevulde bloemen zijn

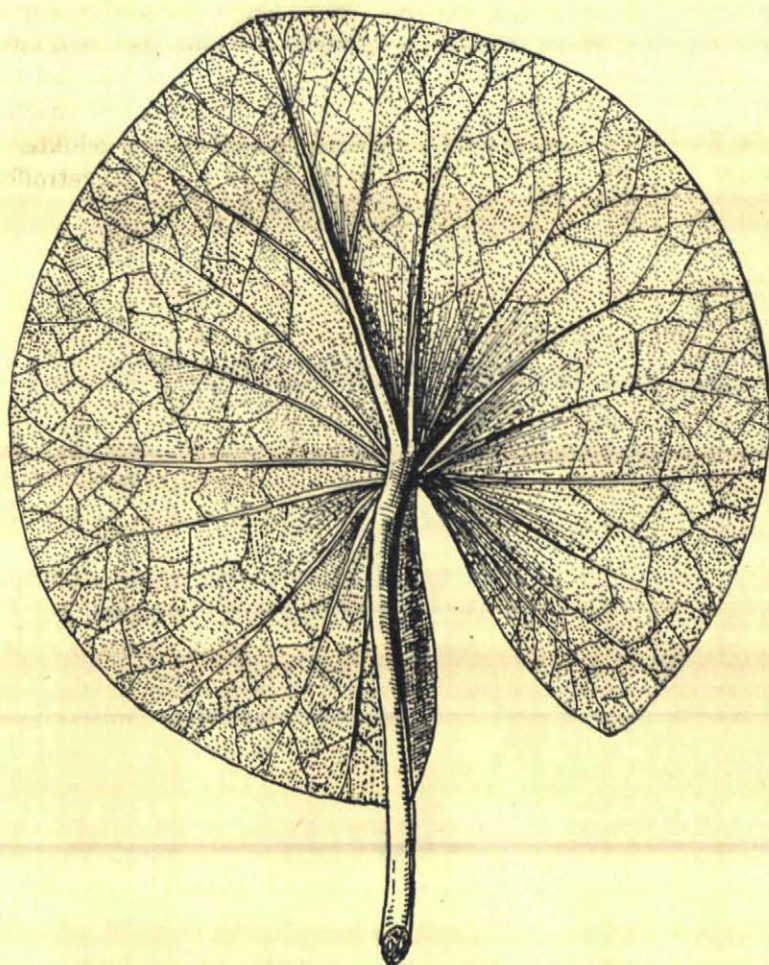
samengesteld ¹⁾ behoeft ze daarvoor evenmin van de stengels te rukken. Alle overgangen zijn gemakkelijk te zien, van de eigenlijke goudgele helmdraden tot de volle, zuiver witte kroonbladen,

Doorsnede van den stengel met de luchtkamertjes.

soms aangezet met een tintje als van avondrood of dragend al wat groen van de kelkbladen.

Alleen is van buitenaf niet te zien, hoe de ellen-

Onderzijde van het blad van de Waterlelie. Teekening van A. LORAN.

lange stelen door middel van de luchtkamertjes staande blijven ¹⁾ maar voor wie dat zien wil, doen we hier er ook nog een teekeningetje bij van zoo'n plompensteel in doorsnede.

De waterlelie is al in heel wat mooie en minder mooie vormen verheerlijkt, maar toch in de verste verte niet zoo als haar familielid de *lotos* door de oude Egyptenaren ²⁾. Maar terwijl voor ons de waterlelies niet veel meer doen dan „op 't water liggen droomen“ was dan ook voor die oude Nijl-kinderen de *lotos* veel meer wat de Duitschers een „Culturplanze“ noemen. Hun vereering sproot niet alleen voort uit eerbied voor de stille majesteit van die heerlijke lila Nijlrozen, maar had bovendien een praktische zijde. Ze hadden er voedsel en brandstof van, maakten vlechtwerk van de stengels en wisten ze op nog andere wijzen te gebruiken. Zoo was er als 't ware een nauwe betrekking tusschen hen en die bloemen, waarin ze om haar schijnbaar telkens afsterven en herleven ook 't beeld zagen van de onsterfelijkheid.

Als ge dan ook afbeeldingen ziet van oud-Egyptische kunstwerken, zult ge daarop meestal de *lotos* aantreffen, doch niet zooals de natuur haar geeft, maar weergegeven in de strenge lijnen, die aan die kunst eigen waren, min of meer op de manier die 't bijgaande teekeningetje weergeeft.

Al heeft nu voor ons die oud-Egyptische *lotos* vereering ten opzichte van de water-

Lotos, gestileerd.

lelies geen zin, voor 't oog en 't gemoed hebben ze zelfs den droogsten stastok wat te zeggen. Nu zijn ze allang weer af-gestorven tot aan hun diep verborgen wortels toe, maar wie, als ze binnen kort weer

¹⁾ Zie *In sloot en plas* 2de druk blz. 167.

¹⁾ Idem blz. 165.

²⁾ Idem idem.

bladeren omhoog tillen en hun knoppen voor 't zonnelicht gaan openen, een hoog genot wil hebben, die bringe een dag op 't water door temidden van deze rijk getooide natuurkinderen. Hij zal dan gevoelen, dat de schrijvers van *In sloot en plas* ze

met recht noemden „Symbolen van rust en reinheid.“ Maar er zij dan zooveel van die oud-Egyptische eerbied in ons over, dat we ze, stil bewonderen, niet noodeloos ontrukken aan hun rijke leven.

A. LORAN.

Aardige Vondstjes.

W e gaan er zoo wekelijks een paar maal gewoonlijk met ons zessen of zevenen „op uit“, en als ik dan als hoofd der patrouille „links en rechts van den weg!“ commandeer, of op een vlak terrein een tirailleurs-linie laat formeeren, dan ontkomt er weinig aan onzen meer en meer geoefend wordenden blik en worden wel eens aardige vondstjes gedaan.

De paar gebezigde militaire termen zullen natuurlijk de lezers van dit tijdschrift niet in het onzekere brengen, welke vondstjes er bedoeld worden; en als ik van eenige dezer hier nu mededeeling ga doen, vooral van die uit het plantenrijk, dan zij vooraf opgemerkt, dat er volstrekt niet altijd sprake zijn zal van „planten met „1, 2 of 3 zetjes“ — zooals mijn jeugdig gezelschap zich zou uitdrukken — maar dat ik enkele zaken zal noemen, enkele indrukken trachten weer te geven, die ons — of in sommige gevallen mij — alleen — om de een of andere reden bijzonder troffen.

Zie ik mijn aantekeningen na, dan vind ik, bij April beginnende, het eerst met een blauw kruisje gemerkt: Gaspeldoorn (*Ulex europaeus*). We hadden al met een paar bloeiende bremsoorten, *Genista pilosa* en *G. anglica*, kennis gemaakt, toen een der jongens in triomf bij mij aan huis kwam met een flinken tak van *Ulex*. Hij schold hem natuurlijk voor een bremtak uit. — Ja, dat was iets! En zulke „bremmen“ groeiden er toch niet bij Lochem. Hij had 'm dan ook heelemaal bij 't station Markeloo gevonden. Op onzen eerstvolgenden tocht bracht ik de jongens bij een rij van prachtig bloeiende *Ulex*, netjes geflankeerd langs een zandweg op een half uur afstands van onze woonplaats. De jongens waren opgetogen! Natuurlijk moest ieder er een flinken tak van hebben, maar het kostte hun menige schram. Ze wisten nu meteen, waardoor de Gaspeldoorn zoo rustig aan een weg kon staan, waar 's zomers een paar maal daags een troep koeien passeert. Later hebben we nog meermalen kennis kunnen maken met zoogenaamde weerbare planten langs den weg: met Sleedoorn, Distels, Bramen, enz. Bij Bramen zagen we, hoe de stekels niet alleen de plant afdoende beschermden tegen langs den weg-

berm grazende dieren, maar ook goed van pas kwamen, als de Braam, op een benauwd plekje staande, gemeend had, zich wat omhoog te moeten werken, om voldoende licht en lucht te krijgen. De lange, buigzame stengels hadden zich tusschen de takken van het kreupelhout door soms tot in de kroon van een boom geschoven en sloegen nu hun naar beneden gebogen stekels zoo stevig om tak en twijg, dat het bij proefneming bleek, heel wat moeite te kosten, zoo'n stengel naar omlaag te trekken.

Zoowat in dezelfde buurt van *Ulex*, maar meer in de laagte en langs sloten, vonden we in Mei *Polygala vulgaris*, de Gewone Vleugeltjesbloem; meestal natuurlijk de blauwe, maar toch ook meermalen de roode variëteit en zelfs de witte. Het was toen een jacht, om van elke kleur er een machtig te worden, wat aan verscheiden luidjes gelukte.

Als eerste bloeiende Orchidee werd aangetroffen: De harlekijns-orchis (*Orchis Morio*), die weldra in laaggelegen weilanden in menigte voorkwam, en spoedig daarna volgden een paar exemplaren van de Kever-Orchis, *Listera ovata*. Vooral door deze soort met haar bleekgroene, vreemd gevormde bloemen werd voor goed de belangstelling gewekt voor alles wat Standelkruid heet. Jammer maar, dat deze streek niet rijk is aan soorten, want behalve de beide genoemde hebben we alleen nog de drie Handekenskruiden met de noodige bastarden gevonden, alsmede *Platanthera bifolia* en *Epipactis latifolia*. Maar het gemis aan velerlei soorten wordt wel eenigermate vergoed door het overgroot aantal, waarin sommige voorkomen. Zoo kwam ik eens op een terrein op veenachtigen heigrond, waar ik gerust aan twaalf handen kon toestaan, een flink bouquet te plukken enkel van Handekenskruiden en de Welriekende Witte. Dat werd iets moois! Naar verkiezing de roomkleurige *Platanthera* in het midden, omkranst door de Handekenskruiden in alle spelings van donker tot licht paars, of in omgekeerde volgorde, of alle kleuren dooreen, maar steeds met een „manchet“ van geurige Gageltakjes (*Myrica Gale*), waardoor het noodige groen werd aangebracht.

Mooi was het en dagen lang heeft men er van